

KRITERIJI PRAĆENJA I OCJENJIVANJA

1. razred osnovne škole

NASTAVNI PREDMET: LIKOVNA KULTURA

Učenje i poučavanje predmeta Likovna kultura u 1. razredu osnovne škole organizira se kao niz manjih ili većih cjelina vezanih uz zadane i izborne teme.

Zadane teme:

- **Slika, igra, priča:** učenik istražuje različite odnose između slike i priče proizašle iz osobnih doživljaja. Kao poticaj koristi igru, umjetnička djela, literarne i glazbene predloške (ispričati priču kombinacijama boja, kontrasta, ritma itd.).
- **Vidljivo-nevidljivo:** učenik koristi likovnu ili vizualnu umjetnost kao mogućnost interpretacije vidljivoga (svijeta koji ga okružuje) i izražavanja nevidljivoga (unutarnjega svijeta osjećaja, misli i stavova).
- **Priroda i oblik:** učenik istražuje prirodu različitim osjetilima (vizualni opažaj, taktilni i prostorni doživljaj: uočavanje detalja, boja, površina, odnosa veličina i oblika, ritma, građe oblika itd.).
- **Prostor u kojem boravim:** učenik istražuje povezanost oblikovanja prostora u kojem svakodnevno boravi s kvalitetom vlastitog života (namjena, veličina, boja, oblik, granice prostora itd.).

Izborne teme:

- **Zajedno smo različiti:** učenik likovnim i vizualnim izražavanjem istražuje pripadnost skupini, vršnjacima, obitelji i zajednici te važnost prihvatanja različitosti, međusobnog uvažavanja i tolerancije.
- **Umjetnost i zajednica:** učenik istražuje likovno i vizualno oblikovanje kao sastavni dio života pojedinca i zajednice (prisutnost likovnog i vizualnog oblikovanja u svakodnevnom okruženju; dizajn, primijenjena umjetnost, vizualne komunikacije, kazalište, spomenici, muzeji, galerije, izložbe, ulična umjetnost).

A.1.1. Obvezni likovni pojmovi:

- ✓ *Točka, crta.*
- ✓ *Dugine boje, osnovne i izvedene boje, miješanje boja.*
- ✓ *Razlika između lika i tijela.*
- ✓ *Ploha, lik, geometrijski i slobodni likovi, mrlja, potez.*
- ✓ *Hrapava i glatka površina.*
- ✓ *Masa i prostor: puno, prazno, geometrijska i slobodna tijela, obla i uglata tijela; građenje, dodavanje i oduzimanje oblika.*
- ✓ *Ritam: ponavljanje i izmjena oblika na plohi i u prostoru.*
- ✓ *Odnosi: veće, manje, jednako na plohi i u prostoru; dodavanje i oduzimanje oblika.*

A.1.2. Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Učenik koristi neke od predloženih likovnih materijala i tehnika:

- ✓ *crtajući: olovka, ugljen, kreda, flomaster, tuš i drvce, tuš i kist.*
- ✓ *slikarski: akvarel, gvaš, tempere, pastel, kolaž papir, kolaž iz časopisa.*
- ✓ *prostorno-plastički: glina, glinamol, papir-plastika, ambalaža i drugi materijali.*

Razina usvojenosti odnosi se na konkretnu demonstraciju na nastavi te se može i ne mora sumativno vrednovati.

B.1.1. Učenik prepoznaje različite oblike likovnih i vizualnih umjetnosti:

- ✓ *crtež,*
- ✓ *slikarstvo,*
- ✓ *skulptura,*
- ✓ *vizualne komunikacije i dizajn,*
- ✓ *arhitektura i urbanizam,*
- ✓ *animirani film,*

- ✓ ilustracija,
- ✓ lutkarstvo.

Tijekom prve dvije godine učenja učenik u stvarnome prostoru upoznaje i istražuje barem jedan od navedenih tipova spomenika: skulptura u javnom prostoru i elementi grada/sela (arhitektura i urbanizam).

Vrednovanje naučenoga

Vrednovanje se naučenoga provodi u skladu s ostvarenošću odgojno-obrazovnih ishoda raspoređenih u tri domene.

*Domena **Stvaralaštvo i produktivnost** polazište je i poveznica svih odgojno-obrazovnih ishoda te iz nje proizlaze dva elementa vrednovanja:*

- stvaralaštvo (stvaralački proces) i
- produktivnost (likovni i vizualni izraz: realizacija ideje u formi, materijalu i mediju).

Vrednovanje ishoda iz te domene predstavlja težište procjene postignuća učenika dok se vrednovanje realizacije ishoda iz drugih domena nadovezuje na nju.

*Odgojno obrazovni ishodi domena **Doživljaj i kritički stav** te **Umjetnost u kontekstu** vrednuju se zajedno. U prvoj i drugoj godini učenja veća se važnost u vrednovanju elementa kritičko mišljenje i kontekst daje doživljaju, a od trećeg do osmog razreda razvoju kritičkoga mišljenja i povezivanju stvaralačkoga procesa s različitim kontekstima.*

Elementi ocjenjivanja i vrednovanja od prvog do četvrtog razreda osnovne škole uključuju:

- stvaralaštvo (stvaralački proces)
- stvaranje udaljenih asocijacija (izbjegavanje šablonskih i stereotipnih prikaza)
- prepoznaje učinjeno i na temelju toga poduzima sljedeće korake.

Načini praćenja su: diskusija, skice, bilješke (razrada procesa izvedbe), likovni ili vizualni rad.

Tekst u kurzivu je u cijelosti preuzet iz Kurikuluma za Likovnu kulturu.

Praksa je pokazala da u nastavnom predmetu Likovna kultura učenici ostvaruju zadane ishode na najmanjoj razini ocjene dobar, stoga je, u navedene tri domene i napravljeno razvrstavanje postignuća od ocjene odličan do ocjene dobar.

STVARALAŠTVO I PRODUKTIVNOST			
ISHOD: OŠ LK A.1.1. Učenik prepoznaje umjetnost kao način komunikacije i odgovara na različite poticaje likovnim izražavanjem.			
	DOBAR	VRLO DOBAR	ODLIČAN
RAZRADA ISHODA: Učenik odgovara likovnim i vizualnim izražavanjem na razne vrste poticaja.	Učenik se uspješno likovno i vizualno izražava na neke vrste poticaja.	Učenik se uspješno likovno i vizualno izražava na razne vrste poticaja.	Učenik se uspješno likovno i vizualno izražava na sve vrste poticaja, ističući svoju kreativnost i slobodu u likovnom izražavanju.
Učenik, u stvaralačkom procesu i izražavanju koristi: • princip kreativne igre • likovni jezik (obvezni pojmovi likovnog jezika i oni za koje učitelj smatra da mu mogu pomoći pri realizaciji ideje u određenom zadatku) • iskustvo usmjerenog opažanja • prožimanje različitih umjetničkih formi (glazba, ples/pokret, priča, predstava, likovna i vizualna umjetnost); • doživljaj temeljen na osjećajima, iskustvu, mislima i informacijama	Učenik, u stvaralačkom procesu i izražavanju većinom koristi: • princip kreativne igre • likovni jezik (reproducira osnovne pojmove vezane za likovni zadatak, ali ih ne prepoznaje uvijek na svojim djelima ili djelima vršnjaka ili umjetničkim reprodukcijama) • učenik prožima samo neke umjetničke forme (npr. Priča/predstava) prema osobnom interesu to jest onome u čemu se osjeća slobodno izraziti • izražava doživljaj većinom temeljen na vlastitom iskustvu, teže povezuje misli i vanjske informacije	Učenik, u stvaralačkom procesu i izražavanju uglavnom koristi: • princip kreativne igre • likovni jezik (prepoznaje i povezuje osnovne pojmove vezane za likovni zadatak, uz poticaj ih uspoređuje na svojim djelima i djelima vršnjaka/umjetničkim reprodukcijama) • učenik prožima različite umjetničke forme uz poticaj ili aktivnost u paru/skupini, s tim da naglasak stavlja na jednu od umjetnosti (npr. slobodno se izražava i povezuje glazbu i priču s vizualnom i likovnom umjetnošću)	Učenik, u stvaralačkom procesu i izražavanju, koristi: • princip kreativne igre • likovni jezik (prepoznaje, imenuje i uspoređuje osnovne pojmove vezane za likovni zadatak te ih uočava i povezuje na svojim djelima ili djelima vršnjaka ili umjetničkim reprodukcijama) • učenik prožima različite umjetničke forme na osebujan i zanimljiv način, naglašavajući osobni doživljaj i vlastitu kreativnost (spoj plesa/glazbe/priče ili predstave s likovnom i vizualnom umjetnošću) • otvoreno izražava doživljaj temeljen na vlastitim osjećajima, iskustvu i povezuje s vanjskim informacijama

• upoznaje pojmove te forme izražavanja i oblikovanja vezane uz likovnu ili vizualnu umjetnost i kulturu • Učenik, kroz kreativnu igru, otkriva značaj osobnog zadovoljstva u stvaralačkom procesu	• uglavnom upoznaje pojmove te forme izražavanja i oblikovanja vezane uz likovnu ili vizualnu umjetnost i kulturu uz pomoć medija, digitalnih sadržaja, zorno i praktično	• uspješno izražava doživljaj temeljen na vlastitom iskustvu uz poneki poticaj • većinom upoznaje i povezuje pojmove te forme izražavanja i oblikovanja vezane uz likovnu ili vizualnu umjetnost i kulturu	• samoinicijativno upoznaje, imenuje i povezuje pojmove te forme izražavanja i oblikovanja vezane uz likovnu ili vizualnu umjetnost i kulturu, obrazlaže ih i prepoznaje na svom radu ili na primjerima
---	---	---	---

ISHOD: OŠ LK A.1.2. Učenik demonstrira poznavanje osobitosti različitih likovnih materijala i postupaka pri likovnom izražavanju.

RAZRADA ISHODA	DOBAR	VRLO DOBAR	ODLIČAN
Učenik primjećuje osobitosti likovnih materijala i postupaka te ih primjenjuje pri likovnom izražavanju.	Učenik primjećuje osobitosti likovnih materijala i postupaka te ih primjenjuje uz poticaj i dodatna pojašnjenja pri likovnom izražavanju. Učenik koristi crtačke, slikarske, prostorno plastičke i druge materijale i tehnike pomalo nesigurno, teže koordinira prste i oči te sitne pokrete.	Učenik primjećuje i povremeno uspoređuje osobitosti likovnih materijala i postupaka te ih uglavnom primjenjuje bez poticaja, ali s dodatnim uputama pri likovnom izražavanju. Učenik koristi crtačke, slikarske, prostorno plastičke i druge materijale i tehnike prilično precizno i usredotočeno, pokušavajući koordinirati prste i oči te sitne pokrete.	Učenik primjećuje i uspoređuje osobitosti likovnih materijala i postupaka te ih primjenjuje bez poticaja i dodatnog pojašnjenja pri likovnom izražavanju na zanimljiv način. Učenik samostalno i sigurno koristi crtačke, slikarske, prostorno plastičke i druge materijale i tehnike precizno, usredotočeno, koordinira prste i oči te sitne pokrete.

DOŽIVLJAJ I KRITIČKI STAV

ISHOD: OŠ LK B.1.1. Učenik razlikuje likovno i vizualno umjetničko djelo te prepoznaje osobni doživljaj, likovni jezik i tematski sadržaj djela

RAZRADA ISHODA	DOBAR	VRLO DOBAR	ODLIČAN
-----------------------	--------------	-------------------	----------------

Učenik povezuje djelo s vlastitim iskustvom i opisuje osobni doživljaj djela.	Učenik povezuje djelo s vlastitim iskustvom i opisuje osobni doživljaj djela isključivo uz poticaj ili prema primjeru. Učenik u stvarnome prostoru upoznaje i istražuje barem 1 skulpturu u javnom prostoru i elemente grada/sela (arhitektura i urbanizam) uz dodatne upute i rad po koracima.	Učenik povezuje djelo s vlastitim iskustvom i opisuje osobni doživljaj djela uz manji poticaj. Učenik u stvarnome prostoru upoznaje i istražuje skulpture u javnom prostoru i elemente grada/sela (arhitektura i urbanizam) prema uputama i zajedničkom radu.	Učenik povezuje djelo s vlastitim iskustvom i opisuje osobni doživljaj djela bez poticaja, samostalno i uspješno. Učenik u stvarnome prostoru samostalno upoznaje i istražuje skulpture u javnom prostoru i elemente grada/sela (arhitektura i urbanizam).
Učenik opisuje: ✓ materijale i postupke ✓ likovne elemente i kompozicijska načela – tematski sadržaj djela (motiv, teme, asocijacije).	Učenik kratko i siromašnim rječnikom opisuje: ✓ materijale i postupke ✓ likovne elemente i kompozicijska načela ✓ tematski sadržaj djela (motiv, teme, asocijacije).	Učenik opisuje: ✓ materijale i postupke ✓ likovne elemente i kompozicijska načela ✓ tematski sadržaj djela (motiv, teme, asocijacije).	Učenik opisuje i objašnjava te predstavlja navedeno na svom ili drugom djelu : ✓ materijale i postupke (rad s različitim materijalima) ✓ likovne elemente i kompozicijska načela ✓ tematski sadržaj djela (motiv, teme, asocijacije).

ISHOD: OŠ LK B.1.2. Učenik uspoređuje svoj likovni ili vizualni rad i radove drugih učenika te opisuje svoj rad i vlastiti doživljaj stvaranja.

RAZRADA ISHODA	DOBAR	VRLO DOBAR	ODLIČAN
Učenik opisuje i uspoređuje likovne ili vizualne radove prema kriterijima: osobnog doživljaja, likovnog jezika, likovnih materijala, tehnika i/ili vizualnih medija, prikaza teme ili motiva te originalnosti i uloženog truda.	Učenik opisuje i uspoređuje likovne ili vizualne radove prema kriterijima: osobnog doživljaja, likovnog jezika te originalnosti i uloženog truda. Učenik prepoznaje način na koji je izražen u likovnom ili vizualnom radu.	Učenik opisuje i uspoređuje likovne ili vizualne radove prema kriterijima: osobnog doživljaja, likovnog jezika, likovnih materijala i tehnika, prikaza teme ili motiva te originalnosti i uloženog truda. Učenik prepoznaje poticaj i način na koji je izražen u likovnom ili vizualnom radu.	Učenik opisuje i uspoređuje likovne ili vizualne radove prema kriterijima: osobnog doživljaja, likovnog jezika, likovnih materijala, tehnika i/ili vizualnih medija, prikaza teme ili motiva te originalnosti i uloženog truda. Učenik prepoznaje poticaj i način na koji je izražen u likovnom ili vizualnom radu.

Učenik prepoznaje poticaj i način na koji je izražen u likovnom ili vizualnom radu.	Aktivnosti opisivanja događaju se tijekom stvaranja i po dovršetku likovnog ili vizualnog uratka uz poticaj i navođenje.	Aktivnosti opisivanja događaju se većinom po dovršetku likovnog ili vizualnog uratka.	Aktivnosti opisivanja događaju se jednako tijekom stvaranja i po dovršetku likovnog ili vizualnog uratka.
Učenik prepoznaje osobno zadovoljstvo u stvaralačkom procesu.	Učenik prepoznaje osobno zadovoljstvo u stvaralačkom procesu, ali ga je potrebno motivirati kako bi ga izrekao.	Učenik prepoznaje osobno zadovoljstvo u stvaralačkom procesu.	Učenik prepoznaje osobno zadovoljstvo u stvaralačkom procesu.

UMJETNOST U KONTEKSTU

ISHOD: OŠ LK C.1.1. Učenik prepoznaje i u likovnom radu interpretira povezanost oblikovanja vizualne okoline s aktivnostima, sadržajima i namjenama koji se u njoj odvijaju.

RAZRADA ISHODA	DOBAR	VRLO DOBAR	ODLIČAN
Kroz kreativne igre u prostoru te likovno i vizualno izražavanje učenik: ✓ prepoznaje i interpretira karakteristike prostora i uporabnih predmeta u neposrednoj okolini (odnose veličina, karakteristike oblika i njihovu namjenu) ✓ prepoznaje i opisuje jednostavne vizualne znakove i poruke u svojoj okolini i oblikuje jednostavnu vizualnu poruku.	Kroz kreativne igre u prostoru te likovno i vizualno izražavanje učenik: ✓ prepoznaje karakteristike uporabnih prostora u neposrednoj okolini (otvoreni/zatvoreni i unutrašnji/vanjski, mali/veliki) ✓ prepoznaje jednostavne vizualne znakove i poruke u svojoj okolini i oblikuje jednostavnu vizualnu poruku (znak)	Kroz kreativne igre u prostoru te likovno i vizualno izražavanje učenik: ✓ prepoznaje i interpretira karakteristike prostora i uporabnih predmeta u neposrednoj okolini (odnose veličina, karakteristike oblika i njihovu namjenu: karakteristike prostora: otvoreni/zatvoreni i unutrašnji/vanjski, mali/veliki) ✓ prepoznaje i opisuje jednostavne vizualne znakove i poruke u svojoj okolini i oblikuje jednostavnu vizualnu poruku (reklama, znak, plakat)	Kroz kreativne igre u prostoru te likovno i vizualno izražavanje učenik: ✓ prepoznaje i interpretira karakteristike prostora i uporabnih predmeta u neposrednoj okolini (odnose veličina, karakteristike oblika i njihovu namjenu: karakteristike prostora: otvoreni/zatvoreni i unutrašnji/vanjski, mali/veliki) ✓ prepoznaje i opisuje jednostavne vizualne znakove i poruke u svojoj okolini i oblikuje jednostavnu vizualnu poruku (reklama, plakat, zaštitni znak, prometni znak, piktogram)

ISHOD: OŠ LK C.1.2. Učenik povezuje neki aspekt umjetničkog djela s iskustvima iz svakodnevnog života te društvenim kontekstom.

RAZRADA ISHODA	
----------------	--

Učenik povezuje neki od aspekata umjetničkog djela (likovni, vizualni i tematski sadržaj) s iskustvom iz svakodnevnog života i svoje okoline.	Ostvarivanje ishoda se prati i ne podliježe vrednovanju.
Učenik prepoznaje njemu bliske sadržaje kao produkt likovnog i vizualnog izražavanja.	Ostvarivanje ishoda se prati i ne podliježe vrednovanju.

U nastavku donosimo elemente vrednovanja za dodani element: **Odgojni učinci rada.**

	NEDOVOLJAN	DOVOLJAN	DOBAR	VRLO DOBAR	ODLIČAN
ODGOJNI UČINCI RADA	Učenik ne želi raditi ni kao dio skupine niti samostalno čak ni uz stalne poticaje. Ne prihvaća pravila. Neprimjereno se ponaša u radu. Ne prihvaća odgovornost za svoje ponašanje. Nema razvijen osjećaj samokontrole. Ne nosi pribor za rad. Ne reagira na opomenu.	U rad se uključuje tek uz stalne intervencije učitelja. Postavljena pravila prihvaća uz stalna podsjećanja na ista. Neprimjereno se ponaša u radu. Odgovornost za svoje ponašanje prihvaća nakon intervencije učitelja. Potrebno razvijati osjećaj za samokontrolu. Ne brine o urednosti pribora za rad i na sat ga nosi povremeno. Često ne reagira na opomenu.	Uz poticaj se uključuje u rad skupine i u sve oblike rada. Prihvaća samo određena postavljena pravila. U radu ponekada dolazi do nepoželjnih oblika ponašanja te je često potrebna intervencija učitelja. Ponekada zaboravlja pribor za rad.	Uglavnom se uključuje u rad skupine i u sve oblike rada. Prihvaća i slijedi postavljena pravila pri radu uz manje opomene i podsjećanja. U radu se uglavnom ponaša primjereno. Nosi pribor za rad.	Rado se uključuje u rad skupine i u sve oblike rada. Prihvaća i slijedi postavljena pravila pri radu. U radu se ponaša primjereno. Redovito nosi pribor za rad i brine o njegovoj urednosti. Sve dodatne zadatke prihvaća i odrađuje na vrijeme, kvalitetno i sa entuzijazmom.

(napisano prema Vlatki Benki Brkić i Ani Hrkač, izdavačka kuća ALFA)